

ואילו במאירי כאן מבואר שאינו איסור תורה ממש, וכתב שלכן בדיעבד אם עבר והקריב יצא ידי נדרו. [ומפשטות דברי הרמב"ם (שגגות ב, יד עפ"י התוספתא) נראה שאף על פי שאסור מהתורה להקריב, בדיעבד יצא ידי נדרו. ע' באריכות בכל הענין בשו"ת שבט הלוי - ח"ו סד-סה. וע"ע חדושים ובאורים].

(ע"ב) 'אין מביאין תודה בחג המצות מפני חמץ שבה... הכא בארבעה עשר עסקינן. וקרא לו התנא לי"ד 'חג המצות', ומזה נראה להביא ראיה למה שהביא הרמ"א (בי"ד שצט) בשם האור-זרוע והתשב"ץ שאין אבילות נוהגת בי"ד. [אלא ששם נזכר מזמן שחיתת הפסח. ואולי הברייתא סוברת כדעת התנאים (ע' פסחים קח) שכבר מהבוקר זמנו הוא]. (רש"י פסחים יג).

נראה שמה שכתב הרמ"א (תעא, ג) בערב פסח: 'לובש בגדים נאים כמו בשבת' היינו לכאורה משום ערב פסח עצמו שהוא כעין יום טוב. ומסתבר שזוהו מחצות היום, זמן ההקרבה - כמו לענין מלאכה.

ובפשטות יש לפרש שכוונת התנא, בבוא אדם לחג המצות למקדש אין מביא תודה, וזה כולל אף כשבא בערב הפסח משום קרבן פסח - שאין מביאים קדשים לבית הפסול (חדושים ובאורים).

'אין מביאין קדשים לבית הפסול'. על מקור דין זה - ע' במובא בפסחים יג:

יתכן שמשמעות לשון 'בית הפסול' על שם קיבוץ כל הפסולין אל מקום אחד, וכמו 'בית השריפה'. וכל מקום קיבוץ וקיבול מכונה 'בית', כמו 'בית הדשן', וכענין 'בתים לבריחים'. וע"ע משנה מנחות פה. 'בית הזבלים, בית השלחים, בית האילן'.

משמע לכאורה שאיסור זה אמור גם כלפי מקצת מן הקרבן, שהרי כאן ההגבלה בזמן קיימת רק בעשר חלות החמץ ולא בכולן. אך יש סוברים שבמקצת מן הקרבן מותר לצמצם זמן אכילה (ע' כסף משנה פסו"מ ו, יא). ושם יש לומר שכאן שונה לפי שמצמצם מאד זמן אכילתם, לשעות ספורות, לכן חוששים אף במקצת. ובצל"ח תירץ שגם לדעה זו המתירה אין מותר אלא במיעוט הקרבן, אבל כגון חלות החמץ שהן מחצית מכלל החלות אסור.

ע"ע אבי עזרי פסו"מ ו, ד; שו"ת דובב מירשים ח"ג קכה, ה, ובמובא ביוסף דעת בכורות ס.

'האומר הרי עלי תודה ואצא בה ידי חגיגה, הריני נזיר ואגלה ממצות מעשר שני - נדור ואינו יצא, נזיר ואינו מגלח'. לפרש"י ותוס' מבואר שאפילו התנה בפירוש 'על מנת שאצא בה ידי חגיגה' - אינו יוצא. וכן דעת הרמב"ם (חגיגה ב, יד נזירות ת, יד). ואולם יש סוברים שאם מתנה בפירוש [או אפילו אמר 'הרי עלי תודה שאצא בה ידי חגיגה'. עראב"ד וכס"מ שם] - יוצא כפי שאמר (עפ"י השגות הראב"ד הל' חגיגה שם; מלחמות ה'). ויש אומרים שבאופן זה אין הנדר חל כלל (עפ"י שיטמ"ק), ורק משום שלא תלה הדברים בפירוש אנו דנים זאת כשני דברים נפרדים ותופסים מקצת דבריו.

דף כ

'ארבע מאה שקיל וברתיה אי בעי נסיב אי בעי לא נסיב' שהרי זה כמי שנתן לו שתי מתנות, איזה מהן שירצה יקח (רמב"ם זכיה ומתנה יא, כ; ר"ף פ"ט דבבא בתרא). ואף על פי שדעתו נראית שברצונו ליתן לו כדי שישא בתו, אעפ"כ לא קבע הדבר בתנאי גמור (עפ"י חדושים ובאורים).

וע' בשו"ת עורת כהן (סד, ה) שקבע מכאן כלל, לדון בלשון בני אדם כשמחברים כמה ענינים בדבריהם, כל שאין לנו הוכחה גמורה שכוונתם לאחד הענינים, אנו דנים על כל חלק וחלק שהוא עומד בפני עצמו. וע"ע בשו"ת הרשב"א ח"ב שג שנו.

'אבל אי אמר לנסיב והבו ליה אי נסיב שקיל ואי לא נסיב לא שקיל'. אף על פי שלא כפל התנאי, כתב הראב"ד שאין צריך תנאי כפול ושאר משפטי התנאים אלא כשעושה מעשה מיד, שאין בכח התנאי לבטל המעשה אלא אם נעשה התנאי כראוי ובחזוק, כעין תנאי בני גד ובני ראובן שהיו מבקשים ממש שיתן להם נחלתם מיד, על כן הוצרך משה לכפול התנאים, אבל דבר שלא נעשה בו שום מעשה כגון האומר תנו לפלוני מאתים וזו אם יקח בתי, ודאי שאם לא יקח לא יטול (הובא במלחמות ה' להרמב"ן, וסייע לדבריו. וערשב"א).

ע' גם באגרות משה (יו"ד ח"א קנא) שנקט כן בדעת רש"י. ואולם מדברי הר"ן נראה לכאורה שאין חילוק בדבר.

'וסברי בית שמאי שלמי חובה לא בעו סמיכה והתניא...'. כמו כן יכול היה להקשות מהברייתא דלעיל, 'שלמים הבאים ביום טוב, בית שמאי אומרים סומך עליהם מערב יום טוב ושוחטן ביום טוב' (חכמי איברא).

לכאורה יש לומר שבדוקא נקטו ברייתא זו, כי כאן מפורש שלא נחלקו בית שמאי על בית הלל שצריכים סמיכה, ומשמע מדאורייתא, ואילו מהברייתא דלעיל היה אפשר לפרש שסמיכת שלמי חובה לב"ש לאו דאורייתא [כפי שמצינו באשם מצורע למ"ד] ועל כן סומך מערב יום טוב. אך זה אינו, שאם אינה מדאורייתא הרי א"א לסמוך בכל כחו אלא מקופיא (כמו שכתבו התוס' בזבחים לג. באשם מצורע עפ"י חגיגה טז:): ואם כן באופן זה מותר אף ביו"ט. ואין מסתבר שאסרו שמא יסמוך בכל כחו ונמצא משתמש בבע"ח, שא"כ אף בחול יהא אסור משום חשש דאורייתא של עבודה בקדשים.

'תכף לסמיכה שחיטה'. על שיעור התכיפות – ע' במובא בזבחים לג.

'נקבה היא'. שינה להם בדבר העומד להתגלות כדי שיאמינוהו, שאם לא היה עושה כן, היו ממתנינים לשמרו שלא יעשנה עולה.

ואמר להם 'לזבחי שלמים הבאתיה' ולא אמר 'שלמים היא' – כי עדיין לא הקדישה שכן היה מנהגו של הלל, מעולם לא היה מקדיש בהמתו עד סמוך לשחיטה, כמו שאמרו בפסחים סו: (חדושים ובאורים. וע"ע בחדושי הנצי"ב [ובשו"ת משיב דבר ח"ב פ ד"ה אבל]; שו"ת רב פעלים ח"ג הו"מ א).

(ע"ב) 'זהביא כל צאן קדר שבירושלים והעמידן בעזרה'. כתב הרשב"א שהעמידם בעזרת ישראל אבל בעזרת כהנים אסור שאין מכניסים חולין בעזרה. ושמענו חידוש בדבריו שלעזרת ישראל מותר להכניס חולין אעפ"י שהיא קדושה בקדושת עזרה. אמנם מרש"י מנחות כז: משמע שיש חילוק מדאורייתא בין מקום עמידת ישראל לשאר העזרה לענין כניסת זרים טהורים שחייבים (ובשיטמ"ק שם חלק). מכל מקום צריך עיון מנין לחלק ביניהם לענין חולין בעזרה, והלא לשיטת הרשב"א עצמו (בב"ב פא) הכנסת חולין בעזרה אסורה מהתורה, וקדושת עזרה כוללת הכל.

'אמרו להם בית הלל אף זו קבוע לה זמן, דתנן עבר הרגל ולא חג אינו חייב באחריותו' וכיון שקיים החשש פן יפשע או ייאנס ולא יוכל להקריב כל שבעת הימים, הרי זה נחשב משום כך 'צורך היום' – שהרי כשהותרה מלאכת אוכל נפש לא הצריכה תורה לדקדק ולצמצם השיעור עד שיצא הספק מלבו שמא לא יאכל כל כך ונמצא שעשה לצורך חול, אלא כיון שאפשר שיצטרך לזה נחשב 'צורך' והותר. אף כאן הספק שמא לא יוכל מלהקריב אחר כך מועיל להחשיבו 'צורך היום' (עפ"י קובץ שעורים בבאור דברי רש"י כאן ולעיל יט. וע' בחדושים ובאורים פרוש נוסף).

ורש"י במקום אחר (חגיגה ז: ד"ה אבל) כתב טעמם של בית הלל, מפני שעיקר מצוותן ביום ראשון, שנאמר וחותם אותו (וע"ש בחדושי הנצי"ב).

'מר סבר נדרים ונדבות קרבין ביום טוב'. מבואר כאן שישנה דעה שאפילו עולות נדרים ונדבות קרבים ביו"ט [שהרי בעולות גם כן שייך אותו קל וחומר, וכמפורש ברש"י ותוס']. וזה שלא כהברייתא דרבי שמעון בן אלעזר המובאת לעיל (יט.). וכבר כתבו אחרונים בדרכים שונות להראות שנחלקו הדעות בשאלה זו (ע' בהגהות אמרי ברוך על הטורי-אבן שם; חזון איש או"ח קכט, לדף ז ס"ק ב ד; שבט הלוי ח"ו סד).

'כבשי עצרת ששחטן שלא לשמן... הדם יזרק והבשר יאכל. ואם היתה שבת – לא יזרוק'. מבואר כאן שקרבנות ציבור דינם כקרבן יחיד, שאם נעשו שלא לשמה לא עלו לשם חובה, שלכן אסור להמשיך עשייתם בשבת שאינם אלא כנדבה. ומכאן הקשו (שער המלך הל' פסוה"מ טו, א ועוד) על דברי הרמב"ם בפרוש המשנה (ריש זבחים) שקרבנות ציבור שלא לשמן כשרים לגמרי. וכן כתב מהרש"א. כמה וכמה דרכים נאמרו בישוב דבריהם – ע' במובא בזבחים ד.

איסור זריקת הדם בשבת הוא מדרבנן – משום מתקן שדומה לתיקון מנא, וכשם שאין מגביהים תרומות ומעשרות בשבת ואין מזים על הטמא לטהרו (עפ"י תוס' ורא"ש נזיר כח: ד"ה כבשי; תוס' רשב"א כאן. וע"ע בתפארת ישראל פסחים פרק שישי שדן משום צובע כשמתכוין שהמזבח יזכתם בדם. והנצי"ב שם צידד משום מוקצה, וע' גם בצ"ח כאן. וע"ע במובא ביוסף דעת פסחים סה).

ואף על פי שאין שבות במקדש – כאן העמידו חכמים דבריהם, כיון שעבר ועשה שלא כדין (עפ"י שיטה מקובצת).

'רבה בר רב הונא אמר: זורק את הדם על מנת להקטיר אימורין לערב'. יש מדייקים שאף לדעה זו לא הותר אלא כאשר יש [בשר או] אימורים, רק בגללם מתירים לזרוק הדם, אבל משום מצות זריקה גרידא לא הותר – וטעם הדבר כי אין לאו ד'בל ילין' בדם ורק כשיש בשר או אימורים אסור להפסידם משום עשה ד'משמרת', אבל משום דם לבדו אין הקפדה אם ייפסל ולא ייראה להקרבה (עפ"י זכר יצחק מה, א. וע' גם בהר צבי. ומשום תיקון השחיטה וברכתה למפרע אין לחוש, כי בשעתו נעשה הדבר לצורך לפי טעותו של העושה).

דף כא

'אמר ליה עורבא פרח... אני היום סמכוני באשיות'. מלבד פרש"י, יש מפרשים 'עורבא פרח' בפנים אחרות; רבנו חננאל פירש לשון גנאי ופחיתות היא, כלומר דעה זו דעת נערים ששוחקים בעורבים היא. ויש מי שפרש ביטוי זה על פי מה שדרשו (בעירובין כב:) 'שחורות כעורב' – על תלמיד חכם המשחיר פניו על דברי תורה כעורב. והכוונה (כמו שפרש מהרש"א) כלפי מיעוט אכילה ושתיה, וכמו שאמרו (בהגיגה כב: וכיו"ב במו"ק כו.). 'הושחרו פניו' מפני התענית. וכן בכמה מקומות מצינו שתלמידי חכמים נדרשים למעט במאכל ובמשקה. מן הצד השני אסור להפריז בכך ומצינו שחכמים היו נזופים קשות במתענים ללא צורך. יש זמנים בהם חייב האדם להרחיק מעל עצמו את משל העורב. וכך גם נהג רבה בר רב הונא כשחזר מן הדרשה כשהוא עיף ורעב והוצרך לסעוד. לכן אמר למטריה עליו 'עורבא פרח' – העורב פרח כעת, היה זה רמז דק לאמר: הגיע הזמן שאטעם דבר מאכל (מתוך עיונים בדברי חז"ל ובלשונם לגר"ח ארנטרובי ז"ל, עמ' ע).

א. לדעת התוס' (להלן כו ובשבת כד. וכ"כ הראב"ד בהשגותיו על המאור. וע' תמים דעים קכ), למאן דאמר נדרים ונדבות אינם קרבים ביו"ט, איסור תורה הוא אבל אין לוקים עליו (עתוס' לעיל יב:). והרז"ה והרשב"א נקטו שלוקים כשאר מלאכת יו"ט (וכן יש אומרים בדעת הרמב"ם. ע' עמודי אור כט). ומהמאירי (להלן כ) מבואר שאינו איסור תורה ממש. וכתב שבדיעבד אם עבר והקריב – יצא ידי נדרו. ומפשטות דברי הרמב"ם (שגגות ב, יד) נראה שאפילו באיסור תורה בדיעבד יצא ידי נדרו.

ב. כתבו התוס' (בחגיגה ז: ד"ה עולות) שנדרים ונדבות קרבים ביום טוב על מנת לצאת בהם מצות שמחה, לכולי עלמא. ונראה שלא הותר לקיים מצות שמחה בנדרים ונדבות אלא לעני אבל לא לעשיר (עפ"י חזון איש קכט לדף ז סק"ג – בישוב קושית הטורי-אבן).

ג. להלכה נוקטים שנדרים ונדבות אינם קרבים ביום טוב (עפ"י רמב"ם חגיגה א, ח ועוד – וכפשטות הסוגיות). ואולם דעת ר"א ממיץ (בספר יראים קיג) שקרבים (והיא שיטה מחודשת – ע' בבאור דבריו בשבט הלוי ח"ו סה, ח).

בחול המועד הכל מודים שנדרים ונדבות קרבים, עולות ושלמים.

הבאת תודה בחג המצות – בפסחים יג.

'בל תאחר' בקרבנות – בראש השנה ד.

דפים יט – כ

מב. האם אדם יוצא ידי חובת שלמי חגיגה ושמחה בהבאתו אותם מקרבנות שלמים שהוא מחויב ועומד בהם? ומה הדין כשפירש מלכתחילה 'הרי עלי תודה ואצא בה ידי חגיגה' וכדו'?

יוצא אדם ידי חובת שמחה בקרבנות שהוא מחויב ועומד בהם (ושמחת בחגך – לרבות כל מיני שמחות של בשר לשמחה, שעיקר המצוה לצורך אכילת בשר. וכן הכהנים יוצאים ידי חובת שמחה בבשר חטאות ואשמות). אבל קרבן חגיגה הריהו כשאר חובות שאינו בא אלא מן החולין ולא מדבר שהוא כבר מחויב בו. ואפילו אמר מתחילה 'הרי עלי תודה ואצא בה ידי חגיגה' [וכן 'הריני נזיר ואגלה ממעות מעשר שני'] אמר רבי יוחנן: נדור, ואינו יוצא ידי חובתו. וכן אמר מרימר מדגנפשיה.

א. כתבו התוס': דוקא באמירה כזו שהקדים חיובו, שכשאמר 'הרי עלי' נתחייב ושוב אין בכחו לומר כנגד הדין, אבל כשאמר להפך, 'על מנת שאצא משום חגיגה הרי עלי תודה' – לא. [ובתור"פ הביא מהקונטרס הטעם משום שאנו נוקטים 'תפוס לשון ראשון'. ומשמע שתלוי הדבר במחלוקת התנאים].

ויש מי שצדד בדעת הרמב"ם (חגיגה ב, יד; נזירות ח, יד) שאין חילוק בדבר (ע' חדושים ובאורים שחך בזה. וע' גם בשיטמ"ק שמביא לפרש משום מתנה על מה שכתוב בתורה לכך תנאי בטל ומעשה קיים. ולפי"ז לכאורה אין חילוק בסדר הדברים).

ב. לפרש"י תוס' והרמב"ם, אעפ"י שהתנה בפירוש – נדור ואינו יוצא ידי חובתו. ודעת הראב"ד (חגיגה ב, יד) שאם תלה הדברים זה בזה [כגון שאמר 'שאצא' לא 'ואצא'] – יוצא. וכן דעת הרמב"ן. ויש אומרים שבאופן זה שהתנה בפירוש אין בנדרו כלום (עפ"י שיטמ"ק).

- ג. אפשר שדין זה, כל דבר שבחובה אינו בא אלא מן החולין, אינו אלא למצוה, אבל בדיעבד הקרבן כשר (כן צדד בקובץ שעורים, בהסבר דברי התוס').
- ד. מפשט דברי הרמב"ם (חגיגה ב, ט) נראה שיוצא אדם ידי חובת חגיגה במעשר בהמה [אבל לכתחילה לא יביא ביום טוב – גזרה שמא יעשר]. והראב"ד השיגו (וכן בשיטת חכמי איבר"א כאן מבואר כהראב"ד. וע' לחם משנה).
- ע"ע דינים נוספים בחגיגה ז-ח.

דף כ

מג. מי שצוה מחמת מיתה ואמר: תנו ארבע מאות זו לפלוני ושישא את בתי – מהו? ומה הדין כשהיפך הדברים?
 רב פפא הורה במעשה שאמר אחד תנו לפלוני ארבע מאות זו ושישא בתי – נוטל הלה את המעות, בין אם ישאנה בין אם לא ישאנה. אבל אמר: ישא פלוני את בתי ותנו לו ארבע מאות זו – אם ישאנה יטול ואם לאו לא יטול.
 יש מי שכתב לפרש (לולא פרש"י) שרבינא היה מסופק בדין זה, שמא גם כשהקדים קבלת המעות אין נותנים לו אם לא ישאנה. ומכל מקום הלכה כדברי רב פפא ומרימר (עפ"י חדושים ובאורים).

- מד. א. קרבנות עולה ושלמים, חובה ונדבה – האם טעונים סמיכה ומניין?
 ב. האם תכף לסמיכה שחיטה אם לאו?
 ג. מי ששחט נדרים ונדבות ביום טוב – האם יזרוק את הדם אם לאו?

א. עולות ושלמי נדבה – סמיכתם מפורשת בכתוב. עולת חובה – דינה כעולת נדבה (אם משום לימוד בבנין אב, אם מהקש ויעשה כמשפט – כמשפט עולת נדבה).
 שלמי חובה, כגון חגיגה; לדברי רבי יוסי ברבי יהודה לפי בית שמאי אינם טעונים סמיכה (שאינן ללמוד חובה מנדבה, שכן שלמי נדבה מצויים בכל שעה). ולרבי יוסי בן חלפתא לא נחלקו ב"ש וב"ה בדבר ולדברי הכל טעונים סמיכה.
 הבכור המעשר והפסח – אין בהם סמיכה. קרבנות ציבור אינם טעונים סמיכה מלבד פר הבא על כל המצוות, וכן שעיר ע"ז – לרבי שמעון (עפ"י מנחות זב, ע"ש) [וכן סומך הכהן הגדול על שעיר המשתלח ומתודה. יומא טו.]. ולפירוש אחד בתוס', עולת ציבור שבקרבנות המילואים, שהיתה לשעה – היתה בה סמיכה.

ב. לדברי רבי יוסי נחלקו בית שמאי ובית הלל האם תכף לסמיכה שחיטה אם לאו. והלכה כבית הלל שצריך לתוכפן (ומדאוריתא. ע' זבחים לב-לג שתי לשונות; תוס' מנחות סג רע"א), ולכך סומכים על שלמים ועולות ביו"ט.

בדיעבד שלא הסמיך הסמיכה לשחיטה; אם סמך בחוץ – יחזור ויסמוך בפנים (עפ"י רמב"ם מעה"ק ג, יא). ואם שהה בין הסמיכה לשחיטה או שסמך בריחוק מקום מהשחיטה בתוך העזרה – נראה מלשון הרמב"ם שאינו חוזר וסומך (עפ"י מנחת חינוך קטו, ז; אור שמח שם ג, יב).
 ע"ע פרטים נוספים בזבחים לב-לג.

- ג. אף לדעת האומר נדרים ונדבות אינם קרבים ביום טוב, ומדאורייתא (רב הונא), אם עבר ושחטם – זורק את הדם. לדברי רבא, דוקא אם הבשר יותר לאכילה ביו"ט זורק אבל אם נטמא הבשר או נאבד לא יזרוק. ולדברי רבה בר רב הונא אפילו נטמא זורק את הדם כדי להכשיר הקרבן, ויוקטרו אימוריו לערב.
- א. נראה לכאורה שגם בקרבן עולה נחלקו; לרבא לא יזרוק כיון שאין הבשר נאכל, ולרבה בר רב הונא יזרוק (עפ"י חדושים ובאורים).
- ב. יש מצדדים לומר שגם לרבה בר רב הונא לא הותר לזרוק אלא אם קיימים אימורים להקטרה, אבל אם נאבדו הבשר והאימורים, שמא לא הותר לזרוק (עפ"י הר צבי; זכר יצחק).
- ג. הרמב"ם השמיט דין זריקת הדם ביום טוב למי ששחט נדרים ונדבות. בכסף משנה כתב שפסק כרבה בר רב הונא שלא הותר כשאין בשר לאכילה. והנצי"ב כתב שלהלכה רשאי להקטיר האימורים ביום טוב הלכך הכל מודים שרשאי לזרוק הדם כדי להקטיר היום. ואילו הצ"ח כתב לאידך גיסא, שלהלכה שנוקטים איסור מוקצה ביום טוב – אסור לזרוק.
- משמע בגמרא (ל'אביעית אימא') שדוקא ביו"ט זורק את הדם, אבל בשבת אם עבר ושחט נדרים ונדבות לא יזרוק את הדם. וכן בכבשי עצרת ששחטן שלא לשמן בשבת – לא יזרוק. לא נמלך זורק – הורצה ויקטיר אבריו לערב.
- וכן פסק הרמב"ם (פסולי המקודשין טו, יט). ויש מדייקים מדבריו ששאר קרבנות ציבור מלבד כבשי עצרת, אם שחטם שלא לשמן בשבת – זורק את הדם (עפ"י אבי עזרי (קמא) יום טוב א, יג. וע' יוסף דעת מנחות מח).

דף כא

- מה. האם הדברים דלהלן מותרים ביום טוב?
- א. שחיטת בהמה שחציה של נכרי וחציה של ישראל.
- ב. אפיית עיסה שחציה של נכרי וחציה של ישראל.
- ג. אפיית עיסת הכלבים.
- ד. עשיית מלאכת אוכל נפש עבור נכרים; אפיית פת או שחיטת בהמה עבור בני החיל הנכרים, המטילים על ישראל טורח הכנתם.
- ה. החמת חמין לרחיצה; הבערת מדורה להתחמם בה.
- א. בהמה, חציה של נכרי וחציה של ישראל – מותר לשחטה ביו"ט. מה טעם – אי אפשר לכוזת בשר בלא שחיטה. כן אמרו רב הונא ורב חסדא.
- ישראל ונכרי שקנו שתי בהמות בשותפות – מותר לישראל לשחוט שתיהן ביום טוב (עפ"י אור זרוע; רא"ש ועוד. וע' פרטים נוספים במשנ"ב תצח ס"ק סא).
- ב. עיסה, חציה של נכרי וחציה של ישראל; רב חסדא אסר לאפותה ביו"ט מפני שאפשר לחלקה בלישה, ולא נדחית מלאכת אוכל נפש אלא לצורך אכילת ישראל.
- א. לפרש"י, לדעת רב הונא מותר לאפותה. והתוס' חולקים [שלא התיר רב הונא אלא בכגון שעל ידי אפיית ישראל בשביל הנכרי יש לו רשות ליטול מקצת מן הפת שאופה, אבל אם מלכתחילה חציה של ישראל וחציה של נכרי, אין רשות לאפות כולה].
- ב. איסור אפיית עיסה שחציה של נכרי – מדרבנן (כן מבואר בתוס' בפסחים מו:).